

VETAR

Vetar je horizontalno ili približno horizontalno kretanje vazдушnih masa usled nejednakog vazdušnog pritiska na raznim tačkama Zemljine površine izazvanog nejednakim zagrevanjem vazduha.

Vetar predstavlja vektorsku veličinu, za čije određivanje su potrebna tri elementa: pravac, smer i brzina (jčina). Mada su za određivanje potrebna samodva elementa: pravac (pod pravcem se podrazumeva i smer) i brzina odnosno jčina.

Pravac vetra obeležava se stranom sveta odakle duva, a zavisi od zemljine rotacione brzine. Oznacava se pomoću vetrokaza i ruže vetrova, koja pokazuje 32 pravca. Osmo pravaca su glavni (sever, severoistok, istok, jugoistok, jug...) Između ovih postoji još osam međupravaca, a daljih 16 nemaju naročito značaja za praktične svrhe. U meteorologiji i pomorstvu određuje se onom stranom sveta odakle vetar duva, a u vazduhoplovstvu stranom sveta u koju duva.

Brzina vetra je predjeni put vazduha u jedinici vremena: meri se vetrometrom, a izražava u metrima u sekundi, kilometrima na čas ili čvorovima. Za merenje jčine u m/s upotrebljavaju se anemometri i anemografi, oni automatski registruju trenutne brzine vetra. U međunarodnim radio-telegrafskim izveštajima o vremenu, a i u nedostatku pomenutih elemenata upotrebljavaju se oznake prema Bofortovoj skali.

STRUKTURA VETRA

Kretanje vazduha u odnosu na njegovu unutrašnju strukturu može biti laminarno ili turbulentno. Pri laminarnom kretanju čestice vazduha imaju paralelne putanje. Javlja se vrlo retko i to pri slabim vetrovima i traje veoma kratko.

Turbulentno kretanje vazduha predstavlja u sustini haotično-uskomesano kretanje, pri čemu su putanje čestica vazduha veoma različite i međusobno se presecaju. Ono nastaje zbog dodira vazduha sa površinom Zemlje, zbog trenja između samih čestica vazduha i zbog promene u temperaturi vazduha. Ovo kretanje izaziva neravnomernost u brzini i pravcu kretanja vetra i ono određuje karakter vetra. Prema veličini razlike između momentalne brzine (udara) vetra i njegove srednje brzine razlikujemo miran i pulzivan vetar. Miran vetar je definisan razlikom brzine do 5 m/s od njegove srednje brzine, pulzivan vetar od 7 do 10 m/s i više. Jaci vetar, čija se brzina za veoma kratko vreme znatno poveća, a zatim opadne, naziva se olujni. Ako se pravac vetra znatno i neravnomerno koleba, naziva se promenljivim (nestabilnim).

VRSTE VETRA

U odnosu na velicinu podrucja iznad kojeg duvaju a I u zavisnosti od polja pritiska I temperature, vetrovi mogu imati planetarni, regionalni ili lokalni karakter.

Planetarni vetrovi duvaju oko cele Zemljine kugle I izazivaju opstu cirkulaciju vazduha.

Regionalni veroviduvaju na površinama razmere okeana ili kontinenata.

Lokalni vetrovi duvaju na manjem podrucju.

Raspodela polja pritiska na površini Zemlje, koji izazivaju opsta strujanja vetra u atmosferi, uslovljavaju postojanje stalnih, periodicnih I preovladjujucih vetrova.

Stalni vetrovi odlikuju se malim promenama pravaca, a duvaju iznad odredjene oblasti u toku cele godine. Prouzrokuju ih stacionarna polja niskog ili visokog pritiska. U te vetrove spadaju pasati I na visinama, antipasati.

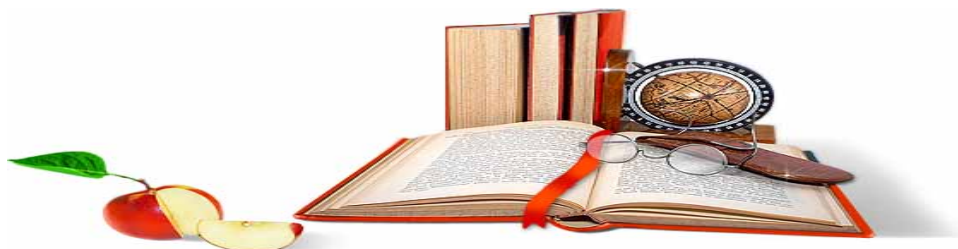
Periodicni vetrovi menjaju pravac zavisno od godisnjeg doba, a prouzrokuju ih sezonska promena pritiska, izazvana nejednakim zagrevanjem mora I kopna. U tu vrstu vetrova spada monsoon.

Preovladjujuci vetrovi prouzrokovani su preovladavajucim poljima niskog I visokog pritiska. U njih spadaju: zapadni vetrovi u podrucju od 30° do 60° geografske sirine o9be hemisfere, I severoistocni I jugoistocni vetrovi iznad 60° geografske sirine obe hemisfere. Zapadni vetrovi su postojaniji I jaci na juznoj hemisferi, gde dobijaju I severozapadni pravac, nego na severnoj gde dobijaju jugozapadni pravac. Stalni I preovladjujuci vetrovi prouzrokuju opstu cirkulaciju vazduha pa se zbog toga ubrajaju u planetarne vetrove. Lokalne vetrove prouzrokuju odredjeni rasporedi polja pritiska, reljef kopna I raspored vodenih masa, kao I nejednako zagrevanje kopna ili vodenih površina. Oni mogu biti povremeni I dnevni. Kod lokalnih vetrova uticaj nejednakog zagrevanja kopna I vodenih površina zbog postojećeg rasporede polja pritiska je izrazeniji. U njih spadaju: kosava, vardarac, bura I jugo. Mogu imati vrlo veliku brzinu, kosava I do 30m/s, a bura sa najjacim udarima do 60m/s, traju po nekoliko dana, u izuzetnim slucajevima I preko 20 dana. Na dnevne lokalne vetrove veci uticaj imaju reljef I polozej vodenih masa, I toplota vazduha. Oni su najcesce male brzine I kratkog trajanja. U njih spadaju vetrovi sa mora I vetrovi sa kopna, koji duvaju u prolece I leto zbog dnevne promene temperatur mora I kopna. Danju kada se kpono brze zagreva od mora, topli vazuh iznad kopna se podize a na njegovo mesto dolazi hladniji vazduh sa mora, tada se oseca vetar koji dolazi sa mora. Nocu kada je more toplije od kopna cirkulacija vazduha je obrnuta. Duvanje toga vetra je ograniceno na svega nekoliko kilometara sa mobe strane obalske linije. Vetar sa mora pocinje oko 10 casova I traje do zalaska sunca, a vetar sa kopna pocinje oko 20 casova I traje do izlaska sunca. U podrucju istocnoe obale Jadranskog mora vetar sa mora naziva se maestral, a vetrovi sa kopna burini.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com